

Asia: VN/489/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Talentia kiinnittää huomiota lapsen edun ensisijaisuuden varmistamiseen sekä tosiasiallisesti saatavilla olevien oppilashuollon palvelujen varmistamiseen. Oppilaiden tarvitsemia tukitoimia on rakennettava monialaisesti, - ammatillisesti ja –toimijaisesti organisaatorajat ylittäen.

Lapsen edun ensisijaisuus: perusopetuslaki 3a §, ammatillisesta koulutuksesta annettu laki 2 §, lukiolaki 2 §

Talentia kannattaa lapsen edun ensisijaisuutta koskevan säännöksen lisäämistä lainsäädäntöön. Välttämätöntä on kuten HE-luonnoksen lapsivaikutusten arviointia käsiteltäessä todetaan, että lapsen etu tunnistetaan ja että lapsen etua harkitaan aktiivisesti. Tällöin esim. erottamista koskevaa päätöstä tarkasteltaessa on päätöksentekijän voitava osoittaa lapsen edun arvioiminen myös ensisijaisena ratkaisuperusteena. Lapsen edun tosiallinen toteutuminen edellyttää kuten HE-luonnoksessa todetaan sitä, että lapsen etu läpileikkaa koulu- ja oppilaitosyhteisöt. Tällöin korostuvat johtamisaaminen sekä yhteisöllinen oppilaitoskulttuurin kehittäminen. Esitämme, että hallituksen esitysluonnosta on lapsen edun arvioinnin osalta täydennettävä maininnalla velvollisuudesta käyttää tarvittaessa lastensuojelulain (417/2007) 25 §:n mukaista ilmoitusvelvollisuutta.

Oppilaan velvollisuudet: perusopetuslaki 35 §, laki ammatillisesta koulutuksesta 94 , lukiolaki 30 §

Säännösten toimeenpanossa on varmistettava tarpeen mukainen ja tosiasiallisesti saatavilla oleva oppilaitoskohtainen oppilashuollollinen osaaminen niin kuraattori-, psykologi- kuin terveydenhoitaja- ja lääkäripalvelujen osalta sekä riittävä muiden tukitoimien resursointi.

Kurinpito ja sitä koskeva menettely sekä täytäntöönpano: perusopetuslaki 36, 36 a ja h §:t, ammatillisesta koulutuksesta annettu laki 85 ja 93 §:t sekä lukiolaki 41–42 §:t:

Säännösten toimeenpanossa on oppilaitoskohtaisesti varmistettava tarpeen mukaiset ja tosiasiallisesti saatavilla olevat kuraattorien ja psykologien palvelut tarvittavan oppilashuollon sekä lainsäädännön edellyttämien henkilökohtaisten suunnitelmien ja niissä sovittujen tukimuotojen varmistamiseksi ja niiden toteutumisen seuraamiseksi epäämisen aikana sekä opetukseen hallitusti ja turvallisesti palattaessa. Esitettyjen muutosten toteuttaminen käytännössä edellyttää, että säännösten yksityiskohtaisia perusteluja täydennetään arvioilla tarvittavasta kuraattorien ja psykologien määrästä. Arvioinnissa on otettava huomioon niin se mitä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) opiskeluhuollon järjestämisestä, toteuttamisesta ja saatavuudesta on säädetty kuin nyt esitettyjen kurinpitoa ja sitä koskevaa menettelyä ja toimeenpanoa koskevat säännösmuutokset sekä lisäksi esimerkiksi ne muutokset, joita sote-lainsäädäntö ja oppivelvollisuusiän nostamista koskevat säännösmuutokset jo tuovat kuraattoreille eri kouluasteilla uusina velvoitteina ja työtehtävinä. Nämä kaikki uudet velvoitteet yhdessä jo voimassa olevien kanssa on otettava huomioon myös säädettäessä kuraattori- ja psykologipalveluiden henkilöstömitoituksista.

Opetuksen epäamisestä esitetään perustellusti ilmoitusvelvollisuutta koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle sekä perusopetuslakiin että lukiolakiin. Tätä ilmoitusvelvollisuutta koskevaa säännöstä tulee täydentää velvoitteella tehdä tarvittaessa myös lastensuojelulain (417/2007) 25 §:n mukainen ilmoitus. Myös ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia tulee opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista sekä opiskeluoikeuden pidättämistä koskevien päätösten osalta täydentää vastaavalla säätelyllä. Näin otettaisiin esitettyä paremmin huomioon myös ehdotettu ammatillisen koulutuksen lain 80 §:n säännös oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön ja varmistettaisiin opiskelijoille tarvittaessa yhdenvertaiset oikeudet sosiaalihuollon ja tarvittaessa myös lastensuojelun asiakkuuteen.

Yhteiskuntapoliittisesti on esitettyllä säätelyllä ja sen toimeenpanolla olennaista huolehtia siitä, että ehdotetut sanktiot eivät johda lasten ja nuorten eriarvoistumiseen ja syrjintään, vaan riittävään, tarpeenmukaiseen ja oikea-aikaiseen tukeen. Siksi on välttämätöntä, että tukitoimia rakennetaan moniammatillisesti ja -alaisesti opetustoimen kokonaisuuden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kuin myös nuorisotyön ja kuntoutuspalveluiden yhteistyönä. Laaja palvelu- ja yhteistyöverkosto turvaa erilaiset avun ja tuen käytännöt, jotka puolestaan tukevat oppimista sekä psykososiaalista kasvua ja kehitystä. Huomattava on lisäksi, että oppivelvollisuuden laajentamista koskeva lainsäädäntö velvoittaa että, koulutuksen järjestäjä, oppilas ja huoltaja selvittävät mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen (esim. työpajatoiminta

oppimisympäristönä) tilanteissa, joissa opintojen jatkaminen vaarantuu tai oppilas on aikeissa keskeyttää opinnot.

Manssila Jaana

Sosiaalian korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia